

نقش تعاونی‌ها در توسعه کشاورزی

سیدعلی نکویی نایینی
کارشناس سازمان تعاون روستایی استان اصفهان

۷- توسعه و تعمیم بهداشت مواد غذایی.
۸- جلوگیری از نوسانات شدید قیمت‌ها.

ه) یکپارچه‌سازی اراضی

کوچک بودن و پراکندگی قطعات زراعی امکان استفاده‌ی بهینه و مناسب از تکنیک‌های پیشرفته و ماشین‌آلات را محدود می‌کند و تجهیز زیرساخت‌ها و بهره‌برداری صحیح از منابع آب و خاک را مشکل و حتی غیرممکن می‌سازد با اینکه یکی از اهداف تعاونی‌های تولید روستایی یکپارچه‌سازی اراضی زراعی در قالب قطعات فنی و اقتصادی و ایجاد بستر مناسب جهت اجرای طرح‌های تجهیز و نوسازی و اجرای شبکه‌های فرعی آبیاری و زه‌کشی و استفاده از سیستم‌های مدرن آبیاری از قبیل سیستم‌های تحت فشار در نهایت توسعه پایدار کشاورزی است، از این رو ایجاد و گسترش تعاونی‌های تولید موجب یکپارچگی اراضی و تجهیز و نوسازی مزارع و بالطبع ایجاد زمینه‌ی لازم جهت اجرای شبکه‌های مناسب آب در مزارع خواهد شد و اثرات غیرقابل انکاری بر بهینه کردن مصرف آب و افزایش بازده محصولات کشاورزی خواهد داشت.

امروزه در تعاونی‌های تولید روستایی که طرح یکپارچه‌سازی تجهیز و نوسازی اراضی اجرا شده و با سیستم‌های آبیاری جدید افزایش عملکرد محصولات مشهود است، این شرکت‌ها یکی از نظام‌های بهره‌برداری مناسب و فراگیر در بخش کشاورزی ایران هستند و استفاده‌ی بهینه از منابع آب و خاک یکی از اهداف اصلی آنها می‌باشد.

و) آموزش و ترویج

شرکت‌های تعاونی موجود در سطح روستاها می‌توانند با ایجاد واحدهای مشاوره و راهنمایی نسبت به آموزش و ترویج شیوه‌های نوین کشاورزی، افزایش درآمد کشاورزان، افزایش بهره‌وری در بخش کشاورزی و سازماندهی به وضعیت عرضه محصولات کشاورزی اقدام نمایند. فعالیت این تعاونی‌ها می‌بایستی با همکاری و هماهنگی سازمان تحقیقات آموزش و ترویج کشاورزی انجام گیرد. سازمان خواربار ملل متحد FAO در اجلاس منطقه‌ای مورخ بیست و یکم فوریه ۱۹۹۱ در بانکوک، ایجاد واحدهای مشاوره و راهنمایی در شرکت‌های تعاونی کشاورزی را به عنوان یکی از استراتژی‌های توسعه کشاورزی به حساب آورده که در صورت ایجاد این واحدها در تعاونی‌ها، احتمال می‌رود آنها از حمایت‌های تخصصی و مالی سازمان ملل بهره‌مند شوند.

منابع در دفتر ماهنامه موجود است.

این راه تعاونی‌ها قادر خواهند بود به عنوان یک سازمان اقتصادی روزبه‌روز خود را توانمندتر از گذشته کنند و از لحاظ منابع انسانی و مادی رشد و توسعه یابند.

ب) تامین نهاده‌ها و وسایل مورد نیاز کشاورزی

یکی از مهمترین وظایف تعاونی‌ها تامین نهاده‌ها از قبیل کود، سم و بذر اصلاح‌شده به قیمت مناسب و توزیع به موقع آن است. علاوه بر این نقش مهم تعاونی‌ها بالا بردن ضریب مکانیزاسیون می‌باشد؛ با توجه به اینکه این ضریب در ایران نسبت به سایر کشورها بسیار پایین است، تعاونی‌ها از طریق راه‌اندازی سیستم اجاره‌ای ماشین‌آلات در قالب تشکل‌های مکانیزاسیون، اقدامات مناسبی انجام داده‌اند.

ج) اعتبارات

شرکت‌های تعاونی یا از طریق منابع داخلی خود و یا با همکاری سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری نقش عمده‌ای در تامین اعتبارات مورد نیاز کشاورزان دارند.

د) صنایع تبدیلی و تکمیلی

میزان ضایعات محصولات کشاورزی در ایران حدود ۳۰ میلیون تن برآورد گردیده که با این مقدار ضایعات می‌توان غذای ۱۰ میلیون نفر را تامین کرد که قسمت عمده‌ی این مشکل به دلیل ناکافی بودن صنایع تبدیلی و تکمیلی فرآورده‌های کشاورزی است که باید تعاونی‌ها این واقعیت را بیش از پیش لمس نموده و در این زمینه سرمایه‌گذاری کنند و نسبت به توسعه تعاونی‌های صنایع تبدیلی و تکمیلی با اهداف زیر اقدام نمایند:

- ۱- کاهش ضایعات و افزایش ارزش افزوده محصولات بخش کشاورزی
- ۲- ایجاد اشتغال مولد با توجه به کثرت فارغ‌التحصیلان جوانی کار در رشته‌های مختلف بخش.
- ۳- توسعه صادرات غیرنفتی و استحصال ارز از راه صدور محصولات تولیدی.
- ۴- جلوگیری از ورود اقلام فرآورده‌های تولیدی صنایع تبدیلی به کشور و جلوگیری از خروج ارز.
- ۵- گسترش پژوهش‌های کاربردی و دستیابی به دانش تولید و تکنولوژی مطلوب زیرا که پایه‌ی هر ساختن، شناختن است.
- ۶- توسعه و ایجاد مراکز اطلاع‌رسانی فنی.

تعاون به معنی همکاری اقتصادی و اجتماعی در کشور ما سابقه‌ای بس طولانی دارد. علاوه بر اینکه از زمان‌های قدیم مردم ثروتمند و خیر برای ایجاد رفاه و آسایش افراد ناتوان و رفع بعضی نیازهای عمومی اقدامات بسیاری انجام داده‌اند، کاروانسراها، مساجد، آب‌انبارها و ابنیه و مسکنی برای مردم کم‌بضاعت می‌ساختند؛ مردم عادی هم به همکاری و اشتراک مساعی پرداخته و قسمتی از مسایل زندگی را با یکدیگر حل می‌کرده‌اند؛ خلاصه آن که همکاری‌های اجتماعی لازمی زندگی بشر است. به اعتقاد صاحب‌نظران، نخستین ملتی که به سیستم تعاونی از نقطه نظر اقتصادی و اجتماعی و کشاورزی توجه کرده، ملت ایران بوده است که نمونه‌ی بارز آن در نظام‌های بهره‌برداری سنتی از قبیل حراثة پیکال صحرا و بنه‌ها دیده می‌شود. با اختصاص موادی از قانون تجارت سال ۱۳۰۳ به تعاونی‌های تولید و مصرف، تعاونی‌ها در سراسر کشور به سرعت شروع به تشکیل گردید که از جمله آنها تعاونی‌های روستایی است که می‌توانست نقش عمده‌ای در توسعه کشاورزی داشته باشد؛ ولی متأسفانه با توجه به سیاست‌های غلط رژیم گذشته در خصوص تعاونی‌ها باعث بی‌توجهی مردم به آنها به عنوان یک نهاد مردمی گردید به طوری که تعاونی‌ها را به عنوان شاخه‌ای از بوروکراسی دولت در روستاها می‌دانستند. با پیروزی انقلاب اسلامی و اهمیت دادن به بخش تعاون به عنوان بخشی از اقتصاد مملکت، تعاونی‌ها به تدریج جایگاه خود را در بین مردم پیدا کرده و رشد و توسعه یافتند از جمله تعاونی‌های روستایی کشاورزی و تعاونی‌های تولید روستایی را می‌توان نام برد که نقش عمده‌ای در خصوص توسعه پایدار در بخش کشاورزی دارند. از جمله اقدامات صورت گرفته توسط تعاونی‌ها در خصوص توسعه پایدار در بخش کشاورزی می‌توان موارد زیر را نام برد.

الف) بازاریابی جهت فروش محصولات کشاورزی

شرکت‌های تعاونی گاهی به عنوان کارگزار بخش دولتی و بر اساس قوانین و دستورالعمل‌ها اقدام به خرید محصولات کشاورزی به صورت تضمینی می‌نمایند. همچنین با دیگر سازمان‌های اقتصادی ارتباط و مناسبات رو به توسعه برقرار کرده که این ارتباط باعث می‌شود بازارهای مناسب و مطمئن پیدا کنند، در نتیجه توان اقتصادی خود را تقویت کرده و به علاوه با شرایط آسان‌تری از منابع و امکانات دیگر سازمان‌ها استفاده کنند. با توجه به اینکه اصل ششم از اصول بین‌المللی تعاون به کلیه تعاونی‌ها توصیه کرده که با سایر تعاونی‌ها و نیز سازمان‌ها و موسسات مختلف ارتباط برقرار کرده و از امکانات محصولات و خدمات یکدیگر استفاده برابر و منطقی نمایند، از

